

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XI. Exemplar nobile Intentionis malæ fuisse Herodem Magnum
Ascalonitam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

manus ac pedis oleo tingeantur. Quid hoc ritu Deus magis commendat, quam ut misericordiae oleo usuri, & stipem daturi, nil levum tangamus, nil ambitionis, ja-
Matth. c. 6. vers. 3. *frustra tua, quid faciat dextera tua.*

Ad Salomonis tribunal duae feminae litigabant de in-
 fante, utraque quidem prolem habuit, sed illa vivam,
 hac mortuam, ut quam dormiens opprimerat. Nos in-
 struit ista: si advertimus. Nos quidem oramus, sti-
 pem damus, consiliis aut manu juvamus, in ediam alia-
 que toleramus, hos velut liberos gignit bona actio, sed
 nisi ad haec omnia vigilemus, nisi semper intentio sine-
 rissima liberos istos defendat, incurioso somno eos op-
 primimus, orationem nostram, & eleemosynam, & in-
 ediam, & omnem tolerantiam nostram somnolentia
 perdimus, & ita quicquid illis virtutum & vitae inerat, adi-
 minus. Nam, ut praclare Richardus Victorinus: *Quod*
est, inquit, corpus sine animi? hoc est opus sine intentione bona.
 Si ergo hi liberi nostri nobis sint chari, si nolumus frustra
 laborare, ita semper laboremus, ut illa faciamus, non
 quia sic nobis placet sapientiae, nec solum quia sic moris
 est, aut quia fit ab aliis, sed quia sic placet Deo. Oculi
 simplex ad unum atque unicum Dei honorem collineet
 in omnibus, in quibus errare refugit? Deus in causa sit,
 quare hac faciamus, ista fugiamus, illa perferamus. Si
 jam, quod saepe fit, operam nostram aliis locatam, par-
 ticius illi quam par est, compo-
Traç. 1. de statu int. hom. *Bona opera non faciēda quia aliis pla- cent, sed quia pla- cent Deo.*
 cius vadem & sponso-
Gen. cap. 15. vers. 1. *Ego protector tuus sum, & merces tua magna nimis.*
 remus. Quod Deus Abrahamo dixit, hoc
 omnes bonae intentionis sibi a Deo dictum censcant:

CAPVT XI.

Exemplar nobile INTENTIONIS
 MALAE fuisse Herodem Magnum,
 Afcalonitum.

ADivo Ludovico Galliarum Rege missus est ad
 Damascei Sultani Orator & sancti Dominici fa-
 miliā Ivo, vir doctus & religiosus. Huic in itinere mi-
 rum quid contigit, & quod credibile, studio id adorna-
 rum est, complurium instructioni, hac ratione. Anus
 Ivoni loco quodam occurrit, altera manu hydriam aquā
 plenam, altera vas cupreum prunis refertum gestans.
 Miratus Ivo insolitum occursum ventis, aquam &
 ignem gestantis, quatit quid haec sibi velint? Cui mu-
 lier: Prunas, inquit, fero, ut iis paradisum incendam &
 comburam: aquam defero, ut ea flammam inferorum
 extingam, & Oreum aboleam. Jamque magis miratus
 Ivo responsum tam insperatum, interrogat ultra, quid
 hac moliri cogiter, & cui bono? Illa, ut in posterum, in-
 quit, omnis intentio non recta aut non pura cesset, ut
 nemo probus sit solum spe celi & praemii; nemo etiam
 peccare oderit formidine poenae & inferorum horrore,
 sed solo Dei amore, & desiderio placendi Deo.

Ad Christi pueri praesepe atque stramineas cunas,
 tres ab ortu magni Principes venerunt: Invenire toto tam
 apud Herodem hospitem, quam alibi nihil aequē fre-
 quenter audiebantur respondere, quam illud rectissimae
 intentionis: *Et venimus adorare eum.* Sed & Herodes
 idem protus grandi ore pronuntiabat: *Ut ego veniens*
adorarem eum. Hic nulla spes praemii, nullus poenae metus
 se miscuit, nec enim ulla vel inferorum vel celi fit men-
 tio: Unicus itineris Bethlemitici finis est, divinus cultus
 & adoratio. Tam Herodes quam illius hospites in unam
 illam verē sanctam intentionem conspirasse videntur.
 Adsunt adoraturi, nec metu supplicii ullo, nec spe pra-
 mii provocati. Et quis Herodem non idem sentire di-
 xerit, quod pios illos advenas? Verum jam demonstra-
 bimus, inter Herodis & trium hospitem intentionem,
 tantum esse discrimine, quantum inter caelum terram-

A que. Et apparebit Herodem malae intentionis egregiam
 ideam existerē.

S. I.

Philosophorum scitum est: Ultimū in actione, pri-
 mum est in intentione. Finis est ad quem referun-
 tur omnia. Ab experientia quotidiana id constat. Sumit
 sibi quis diversissimos labores, hac hebdomade calcem
 convehit, altera lateres & saxa, arenam tertia, asseres
 quarta, dein cum amicis deliberat, modū hoc, modū
 illud ad regulam revocat, jam circum rotat, jam &
 nummos numerat, modū cum architectis agit, jam ce-
 mentario accersit, modū vitrariorum, & ferrariorum fa-
 brum conducit. Et quorsum haec omnia? Ad domum.
 Finis omnium domus est, prima quidem intentione, sed
 actione ultima.

Narrat Matthaeus, tres ex Oriente dynastas iter, in-
 gressos Hierosolimam versus. Iter hoc longum, diffi-
 le, laboriosum, & magnarum impensarum fuit. Equis
 hujus itineris finis & scopus: Novi Regis adoratio. *Et*
venimus adorare eum. Hoc toto itinere agitantur secum,
Et venimus adorare eum. Hae illorum intentiones iter indi-
 xit, haec diversa munera concessit, haec in viam necessa-
 ria praescripsit, haec Hierosolimam Judaeae metropolim
 duxit, haec hospitium Herodis quaesivit, haec praecenti
 fideri fidelissimē obtemperavit. Finis haec omnia dicta-
 vit, finis sanē optimus ac laudatissimus: *Et venimus ad-
 orare eum.*

Sed & Herodes idem ait, & quidem verbis iisdem:
Ut ego, inquit, veniens adorem eum. Quis non credat He-
 rodem, & illius regios hospites unius esse animi, aequa-
 lis propositi, ejusdem proflus intentionis? Sed videte
 obsecro, quantum tellus & astra distident, tantum He-
 rodis & trium Magorum animus, propositum, intentio
 discrepant. Horum longē optimus, illius longē pesti-
 mus finis fuit. Argumenta hujus clarissima haec sunt:

Principio, *Audiens autē Herodes rex turbatus est.* Res jam
 suspecta, & en primum malae intentionis argumentum,
 turbatur. Homo bonae intentionis, nunquam totus tur-
 batur, utur res eveniat, etsi omnia teterime cadant, si-
 bi constat, sui similis est. *Non contristabitur iustum, quidquid*
acciderit. Nam bona, quam habet, intentione non po-
 test excedere. Herodes ideo turbatus est, quia regno
 pelli metuebat. Sed unde hic metus? sibi ipsi minimum
 amicus, seipsum nimis ardentē & amabat & quarebat.

Anno 1414, tres erant Pontifices (ea erat avilabes)
 Joannes, Benedictus, Gregorius. In his turbis est purpu-
 ratum Patrum numero Joannes Dominicus, vir inte-
 gerissimus, animus suum intentionemque verē opti-
 mam dissimulare non potuit. Nam licet is unus omnia
 apud Gregorium posset, ab eo etiam ad illud fastigii
 evectus fuisset, nihilominus tamen Gregorium monere
 non desit, descenderet sponte suā implemet de tam su-
 blimi folio, in quod viā negatā & non legitimā perve-
 nisset. Paruit tam sincerē monenti Gregorius: Alii duo

D hac sede vi submoti sunt. Quo facto Joannes Domini-
 cus purpuratus senator, & ipse sese in ordinem redige-
 re aggressus, Concilium Constantiense adiit, purpuram
 suam digniori dandam exiit, & infra episcopos se loca-
 vit. En, quam variē & quam feliciter Ambitionem
 triumphavit recta intentio! Herodes quia tam ambicio-
 sus, hinc etiam tam turbatus. Si quis illius auribus dies
 noctesque ingessisset, natum esse quidem Messiam, non
 tamen vel minimā ex parte nociturum; neque enim ve-
 nisse ut regna eriperet, sed ut daret, nihilominus Hero-
 des turbatissimus assidue timuisset, nec aliud animo vol-
 visset, quam Regis infantuli prope ratam eadem. Quod
 si Herodi vel unica bonae intentionis venula fluxisset, sic
 secum fuisset ratiocinatus: Si natus puer verē Messias &
 Christus sit, aderit illi Deus, sin autem, Deum a me sta-
 turum confido. Sed nihil tam sanae cogitationis admittit
 Rex impius: hoc unum ei erat in animo: Moriatur hic
 puer,

**Tunc autem puer, moriatur; & ceteri per mille, ceteri per quatuordecim millia corpora mihi configendus sit, configatur, trucidetur, moriatur. Et tamen hunc parricidam animum tam piis vocibus vultuque velans: Ut ego, inquit, veniens adorem eum. Bene locutum, pessime cogitasse, primum signum prodidit, Turbatio: Audiens autem Herodes Rex turbatus est.*

§. II.

Secundum. Et congregans omnes Principes sacerdotum & scribas populi, sciscitabatur ab eis, ubi Christus nasceretur. Quæ hæc Herodis intentio? Nolle locum nam pueruli. Quid verò hoc mali? Istud certe, quod nihil hic boni sit. Scire velle ex se quidem indifferens, ut vocatur, intentio est, quæ nec bona nec mala; huic si jungatur actio mala, neutrum bonum dici poterit. Et cur Herodes Christi nati patriam nolle voluit? ut saluaret, munera ferret, adoraret? Ut jugularet. Hæc mens illius, hæc erat intentio.

Tertium. Tunc Herodes clam vocatis Magis, diligenter didicit ab eis tempus stella. Neque hoc bonæ intentionis signum est. Vocate Magos, nil vitii erat: clam vocare, parum virtutis, & vitio proximum est. Omnis enim qui male agit, odit lucem, & non venit ad lucem, ut non arguantur opera eius. Hoc cuius certum sit signum intentionis non bonæ, si quid adeo laboret occultare, contegere, suppressere, ut nullo modo ab aliis sciri velit: odit lucem istæ, & latere cupit non se, sed sua vitia.

Multa quidem clam fiunt, quæ fido silentio committuntur; sua sunt arcana curiæ, sua & militiæ; & tamen in his ipsis consilium habere nemo reformidat, si id expedire sciat. Quantum elemosynæ clam datur, auctore vix uni, sæpe nemini noto? piæ hoc, sanctæ, & ad Christi mentem. Si tamen ii qui dant, scirent ad maiorem Dei honorem facere, sciri se, utique non suppresserent has voces: Ego sum, ego do. Non eadem in vitiis est ratio, sunt enim recessus & latebræ ubi luditur, ubi potatur, ubi furtivè amatur, ubi contra leges laboratur: hi latebricolæ, lusores isti, potatores, aut amatores nequam sciri volunt. Quis Orator his talibus persuaserit fore ad Dei honorem sciri, quinam ipsi sunt, qui socii illorum? Nihil audiunt, sed omnibus minaciter imperant, aut sile, aut peri. Nemo est illorum, qui vocem illam extorseris: Ego sum lusor, ego sum potator, ego procus & decoctor. Hæc furtim & clam fieri consueverunt. Sed hoc ipsum CLAM, evidens est indicium, hæc omnia fieri intentione non bonâ. Tecta, plerumque suspecta Herodes ergo dum Magos clam accersit, palam male intentionis suspectum se reddit. Ab hac vitiatâ radice similes enati sunt rami. Quidquid hæc egit Herodes, vitiosè egit. Cum perversa est intentio quæ præcedit, pravum est opus omne quod sequitur. Ubi ergo clam Magos vocasset, tempus stellæ ab eis diligenter didicit, amandavit eos in Bethlehem, de singulis soletter interrogari, & sibi renuntiari mandavit, omnia malignè & cum noxâ, nam addidit fucatiissimam ac nequissimam intentionem: Ut ego veniens adorem eum. En diabolium, sed pulchrum & Angeli veste decorum! O vulpes callidissima! Non sine causâ Herodianæ stirpis hoc nomen tribuit Servator. Vulpinâ vasicie cruentum, immanem, scelestum animum posse regi sperabat.

§. III.

Herodis verò facti Senatores & Patres conscripti cuiusnam animi & intentionis fuerunt? Variæ. Cum enim Senatus indiceretur extra ordinem, credibile est ex iis fuisse qui dicerent: Quis diabolorum externos hos homines ab Orientis oris adduxit, tanquam si absque illis non satis negotiorum nobis esset? Alium audisles dicere: Velim idololatæ isti domi maneat, & nostram nobis pacem non turbent. Alius pessimè prece-

aus, forsân dixerit: In malam rem abeant hi homines, pudore nos affecerunt maximo. In Arabiâ hoc sciant, & nos nesciamus in Judæâ? Alii, paulò modestius: Ex officio, aiebant, hoc Regi debemus, cui nos in omnem hanc operam obligavimus. Ergo libros adire, & inquire oportet, quæ Christi sit terra patria. Sed neque hi adeo erant laudandæ intentionis. Nam intentio bona rarè impellit, cum vis & necessitas cogit. Non est virtutis bene iubenti dicere: Nolo quidem, sed debeo. Licet ergo curiam Herodis omnem scrutemur, vix ullam intentionem rectam in eis inveniemus, & quod sequitur, nullam actionem bonam. Illa enim omnia, convenire, inquire, libros consulere, responsa dare, sunt politicum quid, & actiones ad phoræ, quibus si non jungatur intentio bona, nil celestis præmii assequuntur.

Potè illa Herodis turbatio, Rabbiorum consultatio, trepidatio Urbis, tres illos ex Oriente Reges admodum dubios reddere, imò in errorem trahere, & re in seclâ regressum eis persuadere potuisset. Promptum enim illis fuisset dicere: Quam nos infantes sumus, & digni regum cachinnis! En in ipso Judæâ meditullio, de hoc Judæorum Rege quem quaerimus, nihil scitur, & nos tam temerè mutum ignem secuti, nostris regionibus desertis, in peregrinas has oras nosmet ejecimus: turbavimus Herodem Regem, regis consiliariis negotium facillimus, urbem Hierosolimam frustra commovimus: quid vani homines nobis voluimus? Nihil harum cogitationum, nihil admiserunt, sed quo ceperunt pede, intentione bonâ quâ orsi, eâ etiam constanter progressi, hoc unum omnibus responderunt: Venimus adorare eum. Si quis illorum aliquem in antro Bethlehemico interrogasset: Et quid hæc vestra sibi munera volunt? quid humilis procidentium habitus, quid prona in terram corpora? non aliud unquam respondissent, quàm hoc ipsum: Venimus adorare eum. Huc nos neque metus, neque vis, aut ulla necessitas adegit, non spes opum ulla impulit, hoc unum nos domo excivit: Venimus adorare eum. Et quem illum o viri, quem venistis adorare? Illum ipsum, ajunt, cujus stellam vidimus, cui parent sidera, qui nobis facem caelo extulit, hunc Venimus adorare.

Tandem affecuti suum finem, & procidentes adorare. Math. c. 2. vers. 21. Poterat pro se quisque dicere: Ego gloriam meam non quaesivi, sed nati Regis Hebræi, huc animum intendi, eâ de causâ hoc iter suscepi, hoc fine munera hæc attuli: una mens & vox una omnium: Venimus adorare eum. Delati demum, sidera duce, ad vilissimum tugurium, ac pecudum ædes, ad puerulum pauperissimum, nec divini quidquam præ se ferentem, nihilominus procidentes adoraverunt eum.

En, mi Christiane, quid mala, quid bona doceat intentio: En, quàm fucata illa & trepida, quàm hæc contans & erecta sit, & quàm sese utraque suis utrunque prodat indicii! Herodes licet homo abstrusus & reclusus, ex arte truculentum animum dissimulare noverit, vitiatâ tamen intentionis signa edidit satis aperta. Tres ab exortu Magi aberrarunt nonnihil, hospitem quaerendo Herodem, sed hic ipse error bono eis fuit, ob bonam intentionem: profuit sic errasse. Quando ergo intentione optimâ ferebantur ad Christi nati cunabula, non tantum stellam ducem habuerunt, sed & Angelum monitorem, qui fidelissimè instruxit, perfidum hospitium studiosè declinarent, ad Herodem ne redirent, aliâ viâ domum remearent, ne intentionem optimam, quâ venerant, depravarent. Neque enim Magi aliâ mente secuti sunt stellam, quàm ut illius se voluntati ac nutui, qui stellam in ducem miserat, ex integro submitterent.

Hæc vera & prorsus pura est intentio, Dei voluntatem in omnibus sequi. De hac nostri ævi Theologus: Qui sit Mater Typ. animatus est, inquit, ut nihil aliud expectat, nisi Dei voluntatem explorare, eum Deus nunquam potest deserere. Ingens promissum.

Hæc ergo hominis Christiani sit intentio in rebus agendis omnibus, ut sincero corde hoc apud se assidue volvat: Domine, tuo honori facio omnia, tuæ voluntati parere cupio in omnibus, siue illa mihi facilia sint factu, siue difficilia, aspera an jucunda. Venio adorare te, non ut Herodes, sed ut tres ab Ortu Reges, te Domine semper, & omnibus actionibus meis adorare cupio; eam ob causam vivo, ideo edo, bibo, dormio, laboro, ut tibi serviam, tibi placeam, tuæ voluntati obsecundem ubique, semper, in omnibus: sic vivam, sic moriar.

CAPVT XII.

Quid INDIFFERENS, quid NULLA
INTENTIO à nobis vocetur.

Quamvis nulla sit actionum voluntarium, quæ non originem trahat ex intentione aliquâ; quid enim volentes & scientes agimus, desiderio alicujus consequendi finis agimus: nihilominus multa tam ambigüe, plurima tam oscitanter, incuriosè, properanter facimus, ut in multis adiaphoram vel indifferentem, in plurimis nullam habere intentionem videri possimus. Quam autem intentionem vocemus indifferentem, quam nullam, dilucidè jam explicabimus.

§. I.

Quid sit
intentio
indifferens.

Epist. 82.
med.

Idem ibid.

Indifferen-
tia per se
nec bona,
nec mala
sunt.

Nec promeriti
nomen acqui-
runt nisi à
bonâ in-
tentione.
In Cant.
cap. 30. inii.

INDIFFERENS appellatur intentio, seu Adiaphora, quæ nec bona est in se, nec mala, nec ad probitatem, nec ad improbitatem confert; & hæc plerumque actiones merè naturales pro fine habet, uti sunt, edere, bibere, ambulare, dormire. Lucem hic allucebit Seneca, qui sensu præfatus Christiano: Indifferentia, inquit, esse dico, nec bona, nec mala, tanquam morbum, dolorem, paupertatem, exilium, mortem: Nihil horum per se gloriosum est, nihil tamen sine his. Laudatur enim non paupertas, sed is quem non submittit, nec incurvat: laudatur non exilium, sed qui hoc non doluit: laudatur non dolor, sed quem nihil coegit dolor: Nemo mortem laudat, sed eum cui mors ante abstulit animum quam conturbavit. Omnia ista per se non sunt honesta, nec gloriosa: sed quidquid virtus ex illis adiut tractavit, honestum & gloriosum facit. Illa in medio posita sunt: inter est, utrum malitia illis, an virtus manum admoveat. Et ut liquidd sciamus quid indifferentis, quid bonum, quid malum sit, addit Annæus: Omnes res quod non habuit decus, virtute additâ sumit. Cubiculum lucidum decimus, hoc idem obscurissimum est nocte: dies illi lucem infundit, nox eripit. Sic istis quæ à nobis indifferentia ac media dicuntur, divitiis, viribus, formæ, honoribus, regno; & contra, morti, exilio, mala valetudini, doloribus, quæque alia aut minus aut magis pertinuimus, aut malitia aut virtus dat boni vel mali nomen. Massa per se nec calida nec frigida est; in fornacem coniecta concaleuit, in aquam remissa refriguit.

Ergo, sola virtus, bonum; sola malitia, malum: Indifferentia, per se nec bona, nec mala: usus dat iis nomen, siue cum virtus, siue cum malitia accessit. Ita ingenium, ars, scientia, sanitas, vires, opes, gloria, nobilitas indifferentia sunt, quia naturalia sunt, nec altius exurgunt quam quò ea erigit bona intentio, quæ si & ipsa intra naturæ finem se contineat, nec ad Deum subvolet, indifferentis manet & sine præmio. Hinc ire, stare, sedere, currere, loqui, laborare &c. bona non sunt, nec promeriti nomen acquirit, nisi à bonâ intentione, quæ actionum etiam minimam ac vilissimam in altissimum dignitatis gradum extollit. Quod ut optime capiamus, Ludovicus Blosius præclare nos instruit hunc in modum: Quæ agenda sunt (etiam dum manducare, bibere dormire, vel quodvis aliud solatium carni indulgere oportet) tu tali consideratione prævieni, ut ea ipsa pure ad Dei honorem facere desideres. Nam, quemadmodum opus quod ex se grande ac magni momenti videtur, Deo prorsus displicet, si operantis intentio im-

purâ fuerit: ita opus, quod ex se frigidum, nulliusque momenti iudicatur, Domino plurimum placeat, si operantis intentio fuerit recta. Etiam si pietate ductus cervicem tantum inclinaveris ante crucifixi Iesu imaginem, vel ad altare Dei genitricis Maria soscules obtuleris, aut pedem moveris propter charitatem, non frustraberis à spe iustæ mercedis. Et hoc potest intentio bona; intentio indifferens horum nil potest, sed actionem, cui jungitur, nec deteriore reddit, nec meliorem, ut infra pluribus dicemus.

§. II.

INTENTIO NULLA, vocatur à nobis ea, cum quis ex consuetudine temerè hoc illudve facit, nec sibi ullam actionis suæ finem proponit, & quasi casu vivit. Ingens hoc vitæ malum est, & omnium laborum circa vorago. Iustissimè queritur olim Seneca, &c. Necesse est, inquit, multum in vitâ nostrâ casus possit, quia vivimus casu. Quoties quid fugiendum sit, aut quid petendum, voles scire, ad summum bonum, & propositum totius vitæ respice. Illi enim consensire debet quidquid agimus. Non disponit singula, nisi cui jam vitæ suæ summa proposita est. Nemo, quamvis paratos habeat colores, similitudinem reddet, nisi jam constet quid velit pingere. Ideo peccamus, quia de partibus vitæ omnes deliberamus, de totâ nemo deliberat. Scire debet quid petat ille, qui sagittam vult mittere: & tunc dirigere, & moderari manu telum. Errant consilia nostra, quia non habent quo dirigantur. Ignorant quem portum petat, nullus suus ventus est. Omnia præclarissimè; & verè ignorat quem portum appellat, qui intentione nullâ incassum se fatigat. Ubi certus actionis scopus & finis deest, illic confusio, & omnia indigestum ac rude chaos.

Deus olim præcipiens: Omnis adeps, inquit, Domini erit iure perpetuo, in generationibus, & cunctis habitaculis vestris. Quid mirum, inquit Ilychius, arvinam & adipem tam severè à Deo exigi? Adeps iste, recta est intentio, in omnibus ad Deum dirigenda; hanc Deus nemini remittit. Qui verò nullam suis actionibus intentionem præstituit, is quod optimum est sacrificii, Deo subtrahit. Hic talis, quidquid facit, aut ex inclinatione, aut ex consuetudine facit; nescit enim quare faciat, aut quorsum, & cui faciat. Miserrimum est hoc genus hominum, quibus post varios labores, nulla speranda est merces.

§. III.

Peris trimulis aut quadrimulis quis inquietior? totos dies huc illuc oberrant, nec unquam uno loco diu consistunt: nunc equitare se putant, nunc volentem plumam agitant, jam domunculas ædificant, jam per sedilia fursum deorsum saltant, ita sese plurimum fatigant, in summo otio nunquam otiosi, & ubi totum diem ad lassitudinem, diu multumque semet agitaverint, quid tandem est omnis hic labor & lassitudo? Nugas egerunt, muscas depulerunt, cribro aquam hauserunt, in aquâ sementem fecerunt, infantili & inani operâ. His infantibus ii omnes simillimi sunt, qui actiones suas nullâ intentione regunt: ardua vix attingunt; si tamen ea tangunt, levi decutunt manu, & superficiem potius radunt, quam latentia petant. Querit ex his apostolice nebulosus Satyrice:

Est aliquid quò tendis, & in quod dirigit arcum?

An passim sequeris corvos testaque lutoque?

Securus quò pes ferat, atque ex tempore vivis?

Nam tibi certus est finis quò omnia referas? an in diem vivis sine proposito, sine providentiâ, prout natura suggerit? Et quis ille tabellarius, qui querenti, Quorsum tendis? respondeat, Verè ipse ego nescio. O stolidum caput! redi domum, ridicule homo, redi, & prius quò tendas cogita, quam exas.

In hac vitâ, ô Christiani, non licet nobis vanos ambulatores agere, & quò pes fert, excurrere: singulis horis cogitanda